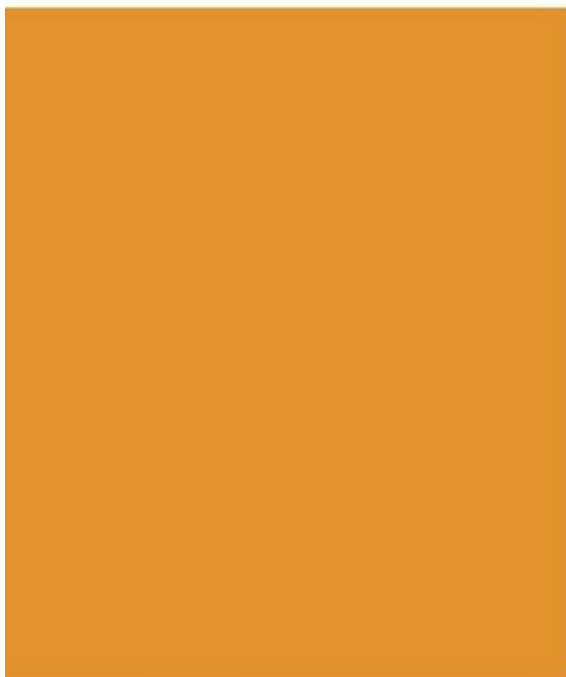

Accountantsverslag 2024

Interprovinciaal Overleg **ip^o**

Aan het bestuur van de vereniging
het Interprovinciaal Overleg
T.a.v. drs. M.J. Fraanje
Postbus 16107
2500 BC DEN HAAG

info@verstegenaccountants.nl
www.verstegenaccountants.nl

Dordrecht, 19 juni 2025

Geacht bestuur,

Overeenkomstig uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2024 van Vereniging Interprovinciaal Overleg (verder genoemd: IPO) gecontroleerd. In overeenstemming met artikel 393 lid 4 Burgerlijk Wetboek Boek 2 en Controlestandaard 260 Communicatie met de met governance belaste personen, brengen wij verslag aan u uit over onze bevindingen.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2024. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel vastgesteld op € 5.950.000, gebaseerd op 3,5% van de lasten conform de SRA-praktijkhandleiding.

Ter informatie en ter identificatie vermelden wij de belangrijkste bedragen zoals die blijken uit de door ons gecontroleerde jaarrekening 2024 en het bedrag van de door ons gehanteerde materialiteit bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole:

Jaarrekening 2024 Interprovinciaal Overleg	2024	2023
Jaarrekening		
Balanstotaal	€ 56.030.138	€ 47.662.169
Eigen vermogen (voor resultaatbestemming)	€ 2.808.088	€ 9.393.432
Totaal lasten	€ 171.324.108	€ 136.496.539
Totaal baten	€ 172.787.439	€ 142.044.028
Saldo staat van baten en lasten (resultaat)	€ 1.471.916	€ 5.588.752
Materialiteit	€ 5.950.000	€ 4.778.000

Het is de verantwoordelijkheid van het bestuur om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 “Organisaties zonder winststreven” en de Wet normering topinkomens (WNT) en de daarop berustende bepalingen. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring bij de jaarrekening te verstrekken.

In de vergadering van het bestuur van 15 mei 2025 is de jaarrekening 2024 behandeld en vastgesteld. De jaarrekening is vervolgens voorgelegd aan de Algemene Vergadering van 24 juni 2025 ter goedkeuring.

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring afgegeven met datum 24 juni 2025 bij de door het bestuur vastgestelde en ondertekende financiële jaarverslag 2024. Daarnaast zullen wij een ‘was-getekend’ controleverklaring toevoegen aan de ‘was-getekend’ versie van het financieel jaarverslag 2024.

In het geval dat de door ons gecontroleerde jaarrekening 2024 nog is gewijzigd, verzoeken wij u om zo snel mogelijk contact met ons op te nemen over de dan ontstane situatie.

Wij hebben onze bevindingen op hoofdlijnen toegelicht aan de organisatie. Het bestuur heeft de Algemene Vergadering op hoofdlijnen geïnformeerd over de uitkomsten van onze controle. In dit accountantsverslag zijn de bevindingen uit de jaarrekeningcontrole opgenomen. De geconstateerde aandachtspunten zijn nader uitgewerkt en waar nodig voorzien van aanbevelingen.

Wij benadrukken dat dit accountantsverslag uitsluitend is bedoeld om u te informeren over onze controlebevindingen en aanbevelingen. Belanghebbenden kunnen u vragen om een afschrift van onze rapportage(s) voor hun beoordeling van de financiële stand van zaken van IPO en van de risico's in de bedrijfsvoering. Wij benadrukken dat wij niet aansprakelijk zijn voor eventuele gevolgen van externe verspreiding.

Wij vertrouwen erop u met dit verslag voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid om het accountantsverslag nader toe te lichten aan de Algemene Vergadering op 24 juni 2025.

Hoogachtend,

W.P. de Vries RA

INHOUDSOPGAVE

1. Onze belangrijkste boodschappen aan IPO	5
1.1. Opdrachtbevestiging	5
1.2. Materialiteit, normenkader en (rapportering)toleranties	5
1.3. Jaarverslaggeving	5
1.4. Goedkeurende controleverklaring getrouwheid	5
1.5. Het verloop van onze controlewerkzaamheden	6
1.6. Interne beheersing en nieuwe dienstverlening	6
2. Vermogen, resultaat en continuïteit	11
2.1. Analyse vermogen, resultaat en resultaatontwikkeling	11
2.2. Resultaatverwachting 2024	11
2.3. Continuïteit en Weerstandsvermogen	11
2.4. Risicobeheersings- en controlesysteem	12
3. Jaarverslag	13
4. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2024	13
4.1. Interne beheersing	13
4.2. Omzetproces	14
4.3. Actualiseren van de AO/IB	14
4.4. Nationale Databank Flora en Faunazaken (NDFF)	14
4.5. Transitie – gezamenlijke bedrijfsvoering	14
4.6. Bestedingsverplichtingen en verbijzonderde interne beheersing	15
4.7. Statutaire bepaling inzake bestemmingsreserves	16
4.8. WNT-verantwoording	17
4.9. IT-beheersing	17
4.10. Verwerking van geconstateerde afwijkingen	20
4.11. Projectbeheersing	21
5. Overige onderwerpen	22
5.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing	22
5.2. Onafhankelijkheid	22
5.3. Duurzaamheid	23
6. Slot	24

1. Onze belangrijkste boodschappen aan IPO

1.1. Opdrachtbevestiging

In onze opdrachtbevestiging van 17 september 2024 hebben wij de tussen IPO en Verstegen accountants en adviseurs gemaakte afspraken ten aanzien van het controleren van de jaarrekening 2024 bevestigd.

1.2. Materialiteit, normenkader en (rapportering)toleranties

Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening 2024 als geheel vastgesteld op afgerond € 6,0 miljoen (2023: € 4,8 miljoen). De berekening hebben wij gebaseerd op de totale bedrijfslasten en de gangbare normen uit de SRA-praktijkhandleiding.

De berekende materialiteit geeft aan dat afwijkingen als gevolg van fraude of fouten als materieel worden gezien indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat fraude of fouten, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers nemen op basis van de jaarrekening van IPO. De materialiteit voor de controle van de jaarrekening heeft gevolgen voor de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden. De materialiteit heeft eveneens gevolgen voor de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen voor ons oordeel. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

1.3. Jaarverslaggeving

Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 “Organisaties zonder winststreven” is voor IPO het geldende verslaggevingsstelsel.

Onderscheid wordt gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming en het is niet toegestaan baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen te muteren. Mutaties vinden plaats op basis van besluitvorming door IPO. In de jaarrekening 2024 is dit correct toegepast, uitgaande van besluitvorming door het bestuur en de Algemene Vergadering over de voorgenomen en in de jaarrekening 2023 verwerkte resultaatbestemming en restitutie aan de provincies. De jaarrekening 2024 voldoet aan de verslaggevingseisen.

1.4. Goedkeurende controleverklaring getrouwheid

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2024 van IPO afgerond. Wij hebben met datum 24 juni 2025 een goedkeurende controleverklaring afgegeven voor getrouwheid bij de door het bestuur vastgestelde en ondertekende jaarrekening 2024. De jaarrekening is voorgelegd aan de Algemene Vergadering ter goedkeuring.

De jaarrekening 2024 bestaat volgens juridische grondslag uit de samengevoegde financiële gegevens en jaarrekeningen van IPO-bureau en BIJ12. IPO-bureau en BIJ12 kennen beide afzonderlijke financiële administraties.

1.5. Het verloop van onze controlewerkzaamheden

Wij hebben onze controlewerkzaamheden uitgevoerd overeenkomstig de tussen IPO en Verstegen opgestelde opdrachtbevestiging. Ter ondersteuning daarvan zijn vooraf risicoanalyses opgesteld, werkafspraken gemaakt en tussentijdse controlewerkzaamheden uitgevoerd. Met betrekking tot het controleproces constateren wij het volgende:

- De enkelvoudige concept-jaarrekening 2024 van IPO-bureau was bij aanvang van onze jaarrekeningcontrole gereed en van goed niveau.
- De concept-jaarrekening 2024 van BIJ12 was door omstandigheden later beschikbaar dan bij aanvang van onze jaarrekeningcontrole. Dit heeft voor een deel geleid tot een inefficiënte start van onze controle. Wij evalueren graag met u hoe u dit in de toekomst kunt verbeteren.
- Een eerste beknopte versie van het bestuursverslag is op 29 april 2025 met ons gedeeld. Voor dit accountantsverslag is gebruik gemaakt van het Financieel jaarverslag, inclusief bestuursverslag, met datum 27 mei 2025. In de versie van 27 mei 2025 zijn alle cijfermatige en tekstuele correcties verwerkt.
- De dossiervorming als basis voor onze controle van de jaarrekening 2024 van IPO-bureau was van goed niveau op het moment van start van onze controle. Vragen en opmerkingen die wij hadden zijn goed en tijdig beantwoord.
- De dossiervorming als basis voor onze controle van de jaarrekening 2024 van BIJ12 was op het moment van start van onze controle nog niet volledig voor een aantal relevante onderwerpen. Vragen en opmerkingen die wij hadden zijn echter wel goed en snel beantwoord.
- De samenwerking tussen IPO en Verstegen is wederom goed, prettig en constructief verlopen. De wederzijdse afspraken over planning en afronding en uw en onze extra inspanningen tijdens het opstelproces en controle hebben ertoe geleid dat de controle binnen de bestuurlijke planning kon worden afgerond.

Wij zijn, rekening houdend met het vorenstaande, van mening dat onze gerealiseerde tijdbesteding en de door ons gerealiseerde controlewerkzaamheden voldoende zijn voor een kwalitatief toereikende uitvoering van onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende controle- en overige standaarden (COS).

1.6. Interne beheersing en nieuwe dienstverlening

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in de periode oktober en november 2024 een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen uit onze interim-controle hebben wij met u besproken.

Onze belangrijkste conclusie is dat de interne beheersing voor belangrijke onderdelen op orde is en voor een aantal onderdelen verbeterd moet worden. Wij hebben geen significante tekortkomingen in het kader van de jaarrekeningcontrole geconstateerd.

De organisatie heeft er, mede vanwege de transitie in 2024 naar een gezamenlijke bedrijfsvoering, voor gekozen om de 'oude' processen en bijbehorende beheersing niet meer aan te passen en zich te focussen op de inrichting en ontwikkeling van de interne beheersing vanaf 2025. Het merendeel van onze bevindingen en aandachtspunten uit deze en onze voorgaande rapportages heeft IPO betrokken in de transitie en ontwikkelagenda. Voor een deel zien wij ontwikkelingen in kwaliteit van het financieel beheer. Het overgrote deel zal pas vanaf 2025 zichtbaar worden is ons gemeld.

In onze controle over boekjaar 2025 zullen wij de aangepaste processen en interne beheersing van IPO, inclusief eventuele nieuwe applicaties, beoordelen en samen met u voorstellen doen voor optimalisatie. Bevindingen, opvolging en aandachtspunten rapporteren wij in onze managementletter 2024.

In onderstaand overzicht geven wij een totaalbeeld van de financiële positie en interne beheersing van de belangrijkste processen van IPO met verwijzingen naar onze verdere uitwerking in dit accountantsverslag.

	Geen noemenswaardige bevindingen		Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een verhoogde risico/verhoogde impact
	Geen tekortkomingen, wel relevante bevindingen en/of aandachtspunten		Tekortkomingen en/of aandachtspunten met een hoog risico/grote impact
	Bepaalde tekortkomingen en/of bijzondere aandachtspunten		

Onderwerp	Bevindingen 2024	§	Signalering	
			2024	2023
FINANCIËLE POSITIE				
Saldo van baten en lasten	Het saldo van baten en lasten over 2024 bedraagt € 1.472.000 positief en ligt daarmee boven het begrote resultaat over 2024 van € 0. Het resultaat en de resultaatbestemming is afdoende verklaard en toegelicht in de jaarrekening.	2.1		
Instrumenten beheersing resultaat en liquiditeitspositie	Het batig saldo over 2024 wijkt in positieve zin af van het begrote saldo 2024 en van de forecast van het resultaat over 2024 in de twee tussentijdse rapportages van IPO. De analyse van het resultaat ten opzichte van de begroting, zoals opgenomen in de jaarstukken, is afdoende.	2.2, 4.6 en 4.7		

Onderwerp	Bevindingen 2024	§	Signalering	
			2024	2023
	<p>Wij zien mogelijkheden tot verdere ontwikkeling van uw instrumenten voor de beheersing van het resultaat en de liquiditeitspositie en de managementinformatie.</p> <p>Voor het proces van registratie, evaluatie en verantwoording van bestedingsverplichtingen van IPO is, in lijn met 2024, actie van IPO vereist.</p> <p>De transitie naar een gezamenlijke bedrijfsvoering vraagt en krijgt aandacht van IPO. Wij zien meerwaarde in deze ontwikkeling.</p> <p>Wij signaleren dat in de gewenste transitie naar een gezamenlijke bedrijfsvoering nog belangrijke aandachtspunten te benoemen zijn. Een belangrijk aandachtspunt in uw gezamenlijke P&C-cyclus is de harmonisatie van de begroting, de tussentijdse rapportages en de jaarrekening van IPO-bureau en BIJ12.</p> <p>Ons is gemeld dat IPO de opvolging van deze bevindingen oppakt en dat de afdeling Ambities Taken en Middelen van het IPO eind 2025 met het bestuur hierover in gesprek gaat. IPO wordt hierin ondersteund door externe expertise.</p>			
Risicobeheersings- en controlesysteem	<p>IPO onderkent het belang van een goed risico-beheersingssysteem en heeft hier op diverse momenten en via diverse afstemmingen aandacht voor. Het risicobeheersings- en controlesysteem (inclusief fraudebeheersing) is echter nog niet geformaliseerd en ziet nog niet toe op IPO-bureau en BIJ12 gezamenlijk.</p> <p>Wij vragen uw aandacht voor de (door)ontwikkeling van risico- en frauderisico-beheersing.</p> <p>Ons is gemeld dat IPO de opvolging van deze bevindingen oppakt en dat de afdeling Ambities Taken en Middelen van het IPO eind 2025 met het bestuur hierover in gesprek gaat. IPO wordt hierin ondersteund door externe expertise.</p>	2.4		

Onderwerp	Bevindingen 2024	§	Signalering	
			2024	2023
Resultaatverwachting 2025 en continuïteit	Er is geen twijfel ten aanzien van het vermogen van IPO om de continuïteit te waarborgen. De begroting 2025 van IPO-bureau en BIJ12 sluiten met een resultaat van 0.	2.2 en 2.3		
Weerstandsvermogen	Het weerstandsvermogen van IPO kwalificeert IPO als passend bij de aard en omvang van de organisatie en de activiteiten.	2.3		
INTERNE BEHEERSING				
Baten	Graag benadrukken wij dat de activiteiten en de baten van IPO groeien. Het is belangrijk dat de interne beheersing hierin meegroeit. De (administratieve) organisatie van IPO voorziet nog niet dat alle risico's op fouten en/of onvolledigheid van verantwoorde omzet en bijdragen worden voorkomen door effectieve interne beheersingsmaatregelen. Het nog ontbreken van een zichtbare (en onderbouwde) tussentijdse evaluatie van bestedingsverplichtingen en (vooruitontvangen) baten is hier een voorbeeld van.	4.2		
Personeels- en salarisadministratie	Er zijn geen noemenswaardige bevindingen en/of aandachtspunten geconstateerd.	-		
Inkopen en betalingen	Er zijn geen noemenswaardige bevindingen en/of aandachtspunten geconstateerd.	-		
IT-beheersing	Het toenemend strategisch belang van IT wordt onderkend en hierop wordt geanticipeerd. We hebben in dit kader echter wel een aantal aanbevelingen en aandachtspunten.	4.9		
Projectbeheersing	Wij merken op dat er binnen IPO steeds meer sprake is van projecten die (mede) gefinancierd worden met subsidiegelden. Er vindt op dit moment geen structurele tussentijdse beheersing plaats met betrekking tot deze projecten en de verantwoordingen die hierover moeten worden afgelegd.	4.11		

Onderwerp	Bevindingen 2024	§	Signalering	
			2024	2023
	<p>Wij adviseren IPO een structureel projectbeheersingsproces in te richten, waarbij tussentijdse monitoring (en bespreking) van voortgang, budget en naleving van (subsidie)voorwaarden plaatsvindt.</p> <p>Daarnaast bevelen wij aan om een centraal subsidieregister op te stellen en te onderhouden, waarin per project de relevante subsidiebeschikkingen, verplichtingen, deadlines en verantwoordingsvereisten zijn opgenomen.</p> <p>Ons is gemeld dat IPO de opvolging van deze bevindingen oppakt en dat de afdeling Ambities Taken en Middelen van het IPO eind 2025 met het bestuur hierover in gesprek gaat. IPO wordt hierin ondersteund door externe expertise.</p>			

2. Vermogen, resultaat en continuïteit

2.1. Analyse vermogen, resultaat en resultaatontwikkeling

Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 “Organisaties zonder winststreven” is voor IPO het geldende verslaggevingsstelsel.

Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Het is niet toegestaan om baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen te muteren. Mutaties vinden plaats op basis van besluitvorming door het bestuur van IPO. In de jaarrekening 2024 is dit correct verwerkt ervan uitgaande dat de Algemene Vergadering de voorgenomen en in de jaarrekening 2024 verwerkte resultaatbestemming goedkeurt.

De door ons gecontroleerde jaarrekening geeft een eigen vermogen aan van afgerond € 2,8 miljoen per 31 december 2024 (2023: € 9,4 miljoen), inclusief verwerking van het voordelig resultaat over 2024 van afgerond € 1,5 miljoen positief (2023: € 5,6 miljoen positief). Het eigen vermogen bestaat, na het genomen besluit door het bestuur tot resultaatbestemming van dit voordelig resultaat en andere mutaties in de bestemmingsreserves, uit afgerond € 1,4 miljoen aan eigen vermogen.

De analyse van het resultaat 2024 ten opzichte van de begroting 2024 wordt beknopt toegelicht in uw jaarverslag, waaronder op pagina 5 en 6 in uw bestuursverslag.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht. Naar onze mening zijn de geldende waarderingsgrondslagen, de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 “Organisaties zonder winststreven” en de Wet normering topinkomens (WNT) en de daarop berustende bepalingen aanvaardbaar en consistent toegepast door IPO.

2.2. Resultaatverwachting 2024

Uitgangspunt bij de begroting 2025 van IPO is dat de begroting ten minste sluitend is. In de begroting 2025 is een begroot resultaat van € 0 opgenomen. Er is in 2025, ten tijde van de afwikkeling van de jaarrekeningcontrole 2024, geen indicatie dat de realisatie 2025 materieel zal afwijken van de begroting.

2.3. Continuïteit en Weerstandsvermogen

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Het bestuur van IPO bevestigt dat er geen twijfel bestaat ten aanzien van de financiële omvang van het vermogen van IPO om de continuïteit te waarborgen. Wij hebben de continuïteitsveronderstelling als basis voor de jaarrekening 2024 beoordeeld en wij kunnen ons verenigen met de toepassing van de continuïteitsveronderstelling in de jaarrekening.

Het batig saldo van IPO wordt via de resultaatverdeling jaarlijks gerestitueerd aan de provincies dan wel doorgeschoven vanwege budgetoverheveling naar het volgende jaar. Hierdoor beschikt IPO beperkt over eigen vermogen (bestemmingsreserves) en weerstandsvermogen.

Het weerstandsvermogen van IPO heeft de aandacht van het management en bestuur. In de jaarstukken is toegelicht hoe het weerstandsvermogen van IPO wordt berekend.

Wij adviseren u de ontwikkeling van de risico's en de ontwikkeling van de reserves die aangewezen zijn als dekking van de risico's tussentijds en nauwlettend te blijven volgen. Hierbij is de berekening en analyse van het bedrag dat IPO met een onderbouwde kans noodzakelijk acht om aan de zo reëel mogelijk ingeschatte financiële risico's weerstand te (blijven) bieden zeer belangrijk. Aanvullend melden wij het belang van het beschrijven van de belangrijkste risico's en kansen van IPO, afgezet tegen het beschikbare en gewenste weerstandsvermogen.

Hoewel er geen harde norm is voor de gewenste omvang van het weerstandsvermogen, kan worden gesteld dat IPO met solide provincies als leden kan beschikken over voldoende weerstandscapaciteit om onvoorziene financiële tegenvallers op te vangen.

2.4. Risicobeheersings- en controlesysteem

Tijdig en goed anticiperen op ontwikkelingen vergt een goede besturing van de organisatie, mede op basis van een doorlopend functionerend risicobeheersings-systeem.

Risicomanagement vult IPO onder andere in door de rapportage over risico's in de tussentijdse rapportage en in het bestuursverslag van de jaarrekening, waarin de risico's in beeld worden gebracht. Dit als onderdeel van de reguliere cyclus van jaarplannen/begroting, financiële voortgangsrapportages, opstellen bestuursverslag en de bespreking van actuele ontwikkelingen. Wij adviseren u deze paragraaf verder aan te vullen conform de voor IPO geldende richtlijn 400 (Richtlijn voor de jaarverslaggeving).

Wij rapporteerden eerder in onze managementletters en accountantsverslagen dat IPO nog niet beschikt over een actueel en geformaliseerd (fraude)risicobeheersings- en controlesysteem. Ook op boekjaar 2024 is deze bevinding van toepassing.

Graag herhalen wij ons advies om het risicobeheersingssysteem, inclusief schriftelijke (fraude)risicoanalyse, te optimaliseren en daarnaast het risicomanagement periodiek expliciet te agenderen bij de bestuursvergadering, inclusief getroffen beheersmaatregelen op de geïdentificeerde risico's en de werking van de beheersmaatregelen. Het doel hiervan is om de belangrijkste (fraude)risico's (en kansen) te inventariseren, te adresseren en periodiek te evalueren. Ook zal er een beschrijving op hoofdlijnen worden opgesteld van de bereidheid risico's en onzekerheden al dan niet af te dekken. Indien gewenst kunnen wij u middels het verstrekken van een format en een toelichtend gesprek faciliteren bij de eerste inventarisatie van de (fraude)risico's.

Graag worden wij actief betrokken bij de ontwikkelingen op dit gebied en herhalen wij ons advies aan IPO om ook het bestuur tussentijds op de hoogte te stellen van de ontwikkelingen ten aanzien van de (fraude)risicoanalyse en dit ook specifiek, periodiek, te agenderen.

3. Jaarverslag

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken 2024 andere informatie, dat bestaat uit:

- Bestuursverslag;
- Overige gegevens.

Wij hebben de overige informatie gelezen en vastgesteld dat de daarin opgenomen informatie niet strijdig is met de jaarrekening of onze controlebevindingen. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 “Organisaties zonder winststreven” en de Nederlandse Standaard 720 Nadere Voorschriften Controlestandaarden en de verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot andere informatie. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het jaarverslag en andere informatie mag geen ander beeld oproepen bij de lezer dan de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag 2024 van IPO de vereiste informatie in voldoende mate weergeeft en niet strijdig is met de jaarrekening of onze controlebevindingen.

4. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2024

4.1. Interne beheersing

Vanuit onze controleopdracht hebben wij de kwaliteit beoordeeld van de interne beheersingsmaatregelen die een directe relatie hebben met de externe verslaglegging en jaarrekening van IPO. Wij onderkennen de volgende belangrijke processen:

- planning en control cyclus, inclusief financieel toezicht;
- overige administratieve processen, waaronder:
 - het personeelsproces, inclusief WNT;
 - het inkoop- en betalingsproces;
 - baten (waaronder bijdrage Provincies en Provincies Faunafonds en overige bijdragen); en
 - baten en lasten ten aanzien van de voorziening Faunazaken.

Wij vinden dat er binnen IPO – rekening houdend met de aard en omvang van de (administratieve) organisatie – geen sprake is van significante tekortkomingen in de voor de jaarrekeningcontrole relevante interne beheersingsmaatregelen.

In de hiernavolgende paragrafen gaan wij in op onze bevindingen en aanbevelingen over de kwaliteit van de interne beheersingsmaatregelen, daar waar wij die relevant vinden om te benoemen in het kader van dit accountantsverslag naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole.

Ons is gemeld dat IPO de opvolging van de bevindingen uit hoofdstuk 4 van het accountantsverslag oppakt en dat de afdeling Ambities Taken en Middelen van het IPO eind 2025 met het bestuur hierover in gesprek gaat. IPO wordt hierin ondersteund door externe expertise.

4.2. Omzetproces

IPO voert veel (interne) controlewerkzaamheden uit, deze (interne) controlewerkzaamheden worden echter niet altijd vastgelegd. De kwaliteit en zichtbaarheid van de interne beheersingsmaatregelen verdient op onderdelen verbetering. De werkwijze van IPO is arbeidsintensief en vergt veel handmatige handelingen (risicogevoelig). Daarom adviseren wij om te onderzoeken of er relevante tools of projectadministraties bestaan die minder arbeidsintensief zijn en minder foutgevoelig. Wij verwijzen ook naar paragraaf 4.11. In combinatie met uw transitie naar een gezamenlijke bedrijfsvoering denken wij hierin graag met u mee.

4.3. Actualiseren van de AO/IB

Het inrichten en beschrijven van de administratieve organisatie is een belangrijke waarborg voor een goede procesbeheersing. Wij hebben eerder gerapporteerd dat BIJ12 beschikt over een geactualiseerd handboek AO/IB en bijbehorende procesbeschrijvingen en dat IPO-bureau, gezien de aanpassingen van de processen, mede als gevolg van de geplande digitaliseringsslag, de (nieuwe) procesbeschrijvingen nog opstelt en het handboek AO/IB nog actualiseert. Wij adviseren de procesbeschrijvingen te actualiseren.

4.4. Nationale Databank Flora en Faunazaken (NDFF)

Als gevolg van het besluit van het bestuur voor de uitvoering van het beheer en de exploitatie van de Nationale Databank Flora en Faunazaken door BIJ12, gedurende de transitieperiode 2021-2024, neemt BIJ12 de taak op zich voor het structureel onderbrengen van het personeel behorende tot het NDFF-team van BIJ12. Dit maakt dat de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), inclusief haar formatie, ondergebracht is bij BIJ12 en financieel onderdeel is van de samengestelde jaarstukken 2024. In boekjaar 2025 legt IPO via een subsidieverantwoording, zowel op financieel als op inhoudelijk gebied, verantwoording af over de gerealiseerde subsidiabele baten en lasten met betrekking tot NDFF.

4.5. Transitie – gezamenlijke bedrijfsvoering

IPO is in transitie om te komen tot een goed georganiseerde en gezamenlijke bedrijfsvoering tussen IPO-bureau en BIJ12. Vanaf 1 april 2024 is er sprake van één afdeling bedrijfsvoering onder de algemeen directeur.

De onderwerpen ten aanzien van de transitie waar wij aandachtspunten in zien, zien toe op:

- Integratie van processen en uw systemen en applicaties
- Financiën, waaronder uw gezamenlijke P&C-cyclus en jaarverantwoording
- Projectbeheersing en subsidiebeheer
- Het bestemmen van resultaat
- Gezamenlijke HR-processen en producten
- Operationele processen (programma's, administratievoering, communicatie en applicaties)
- Gezamenlijk (één) risicomanagement
- Monitoring en evaluatie (verbijzonderde interne controle, meetbare doelstellingen en prestatie-indicatoren)

Wij denken in uw transitie graag met u mee om de doelstelling tot een gezamenlijke bedrijfsvoering positief te bevorderen. Onze opgedane kennis en ervaring van en met IPO in de afgelopen jaren draagt daar positief aan bij.

Tot slot signaleren wij dat het huidige proces van interne doorbelasting van gezamenlijke kosten tussen IPO-bureau en BIJ12 veel tijd en aandacht vraagt van uw organisatie en naar onze mening nog inefficiënt en onoverzichtelijk is ingericht. De bepaling en de doorbelasting van kosten is voor bij het opstellen van de jaarstukken een omvangrijke en daarmee tijdrovende exercitie.

Wij geven in overweging om met het oog op project-control dit proces te optimaliseren en om te evalueren of de huidige afspraken over doorbelasting juridisch, fiscaal en financieel nog noodzakelijk zijn.

4.6. Bestedingsverplichtingen en verbijzonderde interne beheersing

Het periodiek monitoren van bestedingsverplichtingen is essentieel om ervoor te zorgen dat IPO haar financiële middelen effectief en in overeenstemming met de afspraken gebruikt. In lijn met voorgaande jaren zien wij dat dit binnen IPO nog onvoldoende aandacht krijgt en leidt tot (materiële) correcties in de concept jaarverantwoordingen. Een goede analyse op bestedingsverplichtingen draagt eveneens bij aan een betere prognose van de liquiditeit. De verwachte en begrote afname van de liquide middelen neemt vanwege maatschappelijke ontwikkelingen toe (faunaschade), de bevoorschottingssystematiek sluit daar nog niet geheel op aan, daardoor en door het feit dat IPO statutair geen reserves in het eigen vermogen kan vormen, wordt liquiditeit en de bewaking daarvan steeds belangrijker voor IPO.

Wij herhalen ons advies om periodiek een aansluiting te maken tussen inkomsten en uitgaven op programma/projectniveau. Hierbij is het van belang dat er een analyse wordt opgenomen van de bestedingsverplichtingen van IPO op projectniveau ten opzichte van de toegekende baten. Dit in samenwerking tussen de afdeling financiën en de programmamanagers. Het is hierin noodzakelijk dat contractuele verplichtingen van IPO, inclusief deadlines en betaalritmes, juist en volledig worden geregistreerd. Met deze aanvulling is IPO ook beter in staat om trends en patronen te herkennen in de uitgaven en de liquiditeitsprognose daarop kwalitatief te verbeteren.

Wij adviseren IPO tot slot om de (fraude)risicoanalyse aan te vullen met potentiële risico's en bedreigingen ten aanzien van bestedingsverplichtingen en aanvullend daarop beheersingsmaatregelen te implementeren om deze risico's te mitigeren.

Het implementeren van het instrument 'verbijzonderde interne controle' (hierna: VIC) kan IPO helpen om beter in beheersing te komen voor wat betreft de geïdentificeerde risico's en de geïmplementeerde beheersingsmaatregelen. VIC is primair gericht op het verkrijgen van inzicht vanuit de eigen organisatie in tenminste de getrouwe en rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, zoals deze in de jaarrekening (en tussentijdse rapportages) tot uitdrukking komen. Hierbij zal aandacht worden geschonken aan de opzet, bestaan en werking van relevante beheersingsmaatregelen, alsmede de risico's. Wij geven IPO ter overweging om het instrument van VIC in te voeren.

4.7. Statutaire bepaling inzake bestemmingsreserves

In de statuten van IPO is een artikel opgenomen dat er geen resultaat behaald mag worden vanuit de door de leden verstrekte bedragen. Een eventueel positief resultaat dient volgens deze bepaling gerestitueerd te worden aan de leden, tenzij de algemene vergadering besluit dat het bedrag omgezet mag worden in een bestedingsverplichting voor uitgaven ter zake van activiteiten/verplichtingen die zijn opgenomen/aangegaan in de voor het verslagjaar vastgestelde begroting, maar nog niet zijn afgerond.

Deze bepaling in de statuten leidt ertoe dat IPO geen reserves mag vormen in het eigen vermogen. Binnen IPO is er echter sprake van (meerjarige) projecten waar, logischerwijze, niet altijd een concrete verplichting al is aangegaan voor te maken kosten. De huidige verwerkingswijze is minder transparant en leidt bij de totstandkoming van de jaarrekening tot nadere toelichting en tot cijfermatige correcties.

Wij geven nogmaals in overweging om te evalueren of de huidige statuten van IPO, waarin geen reserves gevormd mogen worden, juridisch, fiscaal en financieel nog wenselijk is. Hierbij adviseren wij eveneens om ook het fiscale aspect van een eventuele wijziging te evalueren.

4.8. WNT-verantwoording

Controlebevindingen en aanbevelingen

Wij hebben de in de jaarrekening opgenomen WNT-verantwoording 2024 gecontroleerd overeenkomstig de door de minister vastgestelde Regeling controleprotocol WNT 2024.

Beperkingen in de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden

Het doel van het controleprotocol WNT is om vast te stellen of de bezoldiging van de directie en het bestuur overeenkomt met de bepalingen van de WNT en juist is gepresenteerd in de WNT-verantwoording.

Wij kunnen op grond van de uitvoering van het WNT-protocol niet uitsluiten dat de uitbetaalde bezoldiging volledig overeenkomt met de daarover gemaakte afspraken tussen het bestuur en de directie. Bijvoorbeeld omdat wij geen weet hebben van een separaat gemaakte bezoldigingsafpraak. Het kan daardoor voorkomen dat de WNT correct is toegepast, terwijl de bezoldiging afwijkt van gemaakte afspraken. Dit is overigens een standaard passage in het accountantsverslag.

Als de in de WNT-verantwoording verantwoorde bezoldiging niet overeenkomt met uw beeld van de gemaakte afspraken of met uw eigen administratie, verzoeken wij u ons zo snel mogelijk daarover te informeren. Wij kunnen dan op grond van uw informatie onze controlebevindingen evalueren.

4.9. IT-beheersing

Vanuit onze controle van de jaarrekening zijn geen aanwijsbare risico's geconstateerd voor de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in het kader van de jaarrekeningcontrole.

Onze werkzaamheden richten zich vooral op de IT-beheersingsmaatregelen die relevant zijn in het kader van onze opdracht voor het controleren van de jaarrekening. Wij benadrukken dat onze werkzaamheden zich niet richten op alle IT-risico's en -beheersingsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld de risico's en beheersingsmaatregelen die voortvloeien uit cybercriminaliteit.

Vanuit ons onderzoek blijkt dat er geen kernapplicaties, relevant voor de financiële verslaggeving, zijn met een verhoogd risicoprofiel in het kader van de controle. Uiteraard geldt voor de kernapplicaties wel dat IPO afhankelijk is van de software en de continuïteit van de data.

Met de wens tot integratie van de bedrijfsvoering van IPO-bureau en BIJ12 wordt de beheersing van IT-gerelateerde processen, los van informatiebeveiliging, nog belangrijker. Hieronder brengen wij u per thema de belangrijkste aandachtspunten onder uw aandacht:

- **Service Level Management**

1: De IT-omgeving van IPO kent een zekere toenemende mate van afhankelijkheid van IT-partners. Hierdoor wordt het uitoefenen van de regiefunctie steeds belangrijker.

Onderstaande acties geven wij u ter overweging om de risico's uit bovenstaande observatie te mitigeren:

1. Inventariseer per IT-partner de wijze van verantwoording over de kwaliteit van de dienstverlening en neem dit op in de informatiebehoefte.
2. Stem de informatiebehoefte met de IT-partner af en kom, gezamenlijk, tot een passende rapportagevorm en -frequentie.
3. Maak, met elke IT-partner, afspraken over periodieke afstemming over de (kwaliteit van de) dienstverlening, zodat verwachtingen 'ongoing' op elkaar blijven afgestemd en verrassingen zoveel als mogelijk worden voorkomen.
4. Breng de (verschillende) informatiestromen bij elkaar en maak een gedegen afweging tussen hetgeen de betreffende IT-partner reeds beheerst en de maatregelen welke aanvullend getroffen zouden moeten worden om de risico's in voldoende mate te kunnen beheersen.
5. Zorg dat het Service Level Management gepaste aandacht blijft krijgen door deze te integreren in een zogeheten "Plan-Do-Check-Act" cycle.

Follow up IPO 2024:

- SLA's zijn of worden zoveel mogelijk opgesteld op basis van de nieuwe aanbestedingen van nieuwe leveranciers.
- IPO draagt zorg voor periodieke afstemming met leveranciers.

- **Applicatielandschap en IT-keten**

De (basis)behoefte om (verder) ontzorgd te worden door samen te werken met professionele IT-partners, creëert niet alleen een zekere (toenemende) mate van afhankelijkheid van dergelijke partijen, maar kent ook een (verder toenemende) meer complexe IT-keten. Deze bestaat niet 'slechts' uit de IT-partners, welke de betreffende applicatie en/of dienst leveren, maar veelal ook uit diverse 'onderaannemers' (bijvoorbeeld een datacenter van waaruit een applicatie wordt gehost).

Onderstaande acties geven wij u ter overweging mee om de risico's uit bovenstaande observatie te mitigeren:

1. Breng de IT-keten (verder) in kaart, resulterend in een overzicht (bij voorkeur gevisualiseerd) van (uitbestede) processen, producten en/of diensten en diens leveranciers (zowel hoofd- als onderaannemers respectievelijk aanbieder applicatie en, bijvoorbeeld, het datacenter van waaruit de applicatie wordt gehost).
2. Voer, op basis van inzicht in de volledige IT-keten, een risicoanalyse uit waarin de kwaliteitsaspecten beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid centraal staan en schat de kans en/of impact van mogelijke incidenten in relatie tot genoemde kwaliteitsaspecten in, resulterend in een risicobereidheid.
3. Tref op basis van de risicobereidheid, zo nodig, passende maatregelen om de geïdentificeerde risico's tot een aanvaardbaar laag niveau te kunnen reduceren, zodat de "IT-functie" van IPO gedegen is ingericht.

- **Toegangsbeveiliging**

Het risico op ongeoorloofde toegang kan, naast identificatie en authenticatie, mede worden gemitigeerd door het definiëren en inrichten van functieprofielen met aanpalende rechten (autorisaties), per gebruiker, binnen de IT-omgeving(en) van IPO. Naast inrichten is beheersen (autorisatiebeheer) het kernwoord om, mits gedegen ingericht en frequent zichtbaar uitgevoerd, ‘in control’ te komen en blijven.

Het beheersingskader wordt gecompleteerd door het periodiek, minimaal jaarlijks, zichtbaar uitvoeren van een zogeheten ‘IST-SOLL-vergelijking’. Het ontbreken van voornamelijk het beheersingskader vergroot het risico op ongeoorloofde toegang tot de IT-omgeving(en) van IPO.

Onderstaande acties geven wij u ter overweging om de risico's uit bovenstaande observatie te mitigeren:

1. Vertaal de (bestaande dan wel nog, deels, te definiëren) op rollen gebaseerde profielen (per applicatie/tooling) naar een autorisatiematrix welke de minimaal gewenste/vereiste functiescheiding vertegenwoordigt.
2. Stel de autorisatiematrix formeel vast, zodat deze het kenmerk van een uitgangspositie (norm) heeft (‘SOLL’).
3. Voer periodiek, zichtbaar, een zogeheten ‘IST-SOLL-vergelijking’ uit waarbij de autorisatie-inrichting (IST) wordt afgezet tegen de autorisatiematrix (‘SOLL’), zodat kan worden vastgesteld of de minimaal gewenste/vereiste functiescheiding wordt gewaarborgd.
4. Geef zichtbaar invulling aan de follow-up, zodat een belangrijke stap wordt gezet naar (meer) *preventieve beheersing*.

- **Back-up en recovery**

IPO is voor de uitvoering van het back-up en recovery proces vrijwel volledig afhankelijk van de betreffende IT-partners, hetgeen IPO als zodanig onderkent.

De steeds verder toenemende (vormen van) informatievoorziening door IT-partners maakt het mogelijk om effectiever en efficiënter over de minimaal gewenste informatie en documentatie te kunnen beschikken, teneinde onderkende risico's, bijvoorbeeld voor het back-up en recovery proces, te kunnen beheersen.

Onderstaande acties geven wij u ter overweging om de risico's uit bovenstaande observatie te mitigeren:

1. Stel, op basis van de IT-uitgangspunten, risicobereidheid en de minimaal te treffen maatregelen, een passende “RTO” (Recovery Time Objective) en “RPO” (Recovery Point Objective) vast.
2. Neem kennis van de bestaande ISO-certificeringen, bij voorkeur assurance-rapportages (ISAE 3402 en/of SOC 1/2/3) waaruit kan worden afgeleid in hoeverre de betreffende IT-partner ‘in control’ is.
3. Waarborg dat, tenminste jaarlijks, een representatieve restore test wordt uitgevoerd van een volledige back-up, bij voorkeur op basis van telkens wisselende scenario's en geef zichtbaar follow-up aan het eventueel geconstateerde.

Wij benadrukken dat ons onderzoek van de IT-beheersingsmaatregelen in het kader van onze jaarrekeningcontrole belangrijke informatie kan geven over IT-risicogebieden van IPO. Er kan echter ook sprake zijn van risicogebieden die niet door ons onderkend worden. De oorzaak hiervan is de beperkte scope van ons onderzoek.

Voor een verbreding van de scope van het onderzoek naar IT-beheersingsmaatregelen adviseren wij om met name aandacht te hebben voor kwaliteitscertificering van IT-processen, systemen en applicaties en voor beveiligingsscan's en nulmetingen door specialisten.

Desgewenst bespreken wij graag de relevante opties en de mogelijkheden die wij (vanuit ons netwerk) hierin kunnen bieden.

4.10. Verwerking van geconstateerde afwijkingen

Naar aanleiding van onze controle zijn materiële correcties doorgevoerd in de jaarstukken. Dit betroffen cijfermatige correcties, tekstuele aanpassingen en wijzigingsvoorstellen ten aanzien van de presentatie om te voldoen aan de voorschriften van RJ 640.

Deze wijzigingen zijn verwerkt in de definitieve jaarrekening. Inhoudelijk zijn er over de jaarrekening 2024 en de doorgevoerde correcties geen meningsverschillen geweest met uw organisatie. Belangrijke materiële aanpassingen naar aanleiding van de controle hebben betrekking op:

- de verwerking van de bestedingsverplichtingen en vooruitontvangen baten (financieel en tekstueel);
- de verwerking van cijfermatige correcties en eliminaties bij het samenvoegen van de enkelvoudige jaarrekeningen van IPO-bureau en BIJ12 (financieel);
- het voldoen van het bestuursverslag aan de daaraan gestelde eisen;
- de verwerking van de resultaatbestemming 2025 en de toelichting op de resultaatbestemming 2024 (financieel en tekstueel);
- het actualiseren van het eigen vermogen 2024 en de toelichting in de jaarstukken daaromtrent (financieel en tekstueel).

Ongecorrigeerde fout - bestedingsverplichting

In de jaarrekening resteert één ongecorrigeerde afwijking. De afwijking ziet toe op de bestedingsverplichting per 31 december 2024. De verplichting zou per 31 december 2024 € 250.548,95 lager moeten zijn. Door deze vrijval zou het resultaat met hetzelfde bedrag hoger zijn. De ongecorrigeerde fout past binnen onze foutenevaluatie (materialiteit) en is gezien de timing van de constatering van de fout niet door IPO verwerkt in de jaarstukken. De fout heeft geen impact op de strekking van onze controleverklaring. Wel verwijzen wij naar paragraaf 4.6 en 4.11 voor onze adviezen om dit in de komende jaren te voorkomen.

4.11. Projectbeheersing

Tijdens onze controle hebben wij vastgesteld dat IPO een toenemend aantal projecten uitvoert, waarvan meerdere (mede) worden gefinancierd met subsidiegelden. Dit zal de komende jaren, naar wij hebben vernomen, ook verder toenemen. Wij constateren dat er momenteel geen structurele tussentijdse beheersing van deze projecten plaatsvindt. Tevens is er geen centraal subsidieregister beschikbaar waarin de voorwaarden en verplichtingen uit de subsidiebeschikkingen zijn vastgelegd.

Het ontbreken van een systematische projectbeheersing, bijbehorende urenregistratie en een actueel subsidieregister brengt risico's met zich mee ten aanzien van de naleving van subsidievoorwaarden, het tijdig indienen van verantwoordingen en het signaleren van afwijkingen. Dit leidt ook in 2024 tot financiële correcties en daarmee wordt theoretisch het risico gelopen op terugvorderingen door subsidieverstrekkers.

Wij adviseren IPO om te werken aan de inrichting van een structureel projectbeheersingsproces, waarbij tussentijdse monitoring van voortgang, budget en naleving van subsidievoorwaarden wordt geborgd. Daarnaast bevelen wij aan om een centraal subsidieregister op te stellen en te onderhouden, waarin per project de relevante subsidiebeschikkingen, verplichtingen, deadlines en verantwoordingsvereisten zijn opgenomen.

Voor de implementatie van deze aanbevelingen adviseren wij om minimaal rekening te houden met de volgende onderdelen:

- het inventariseren van alle lopende en toekomstige projecten met een subsidiecomponent;
- het opstellen van een gestandaardiseerd format voor het subsidieregister;
- het toewijzen van verantwoordelijkheden voor het beheer van het register, de controle op het register en de monitoring van de projecten;
- het inrichten van periodieke overleggen waarin de voortgang van het project (financieel en inhoudelijk) en naleving van subsidievoorwaarden worden besproken;
- het integreren van het subsidieregister met de financiële administratie ten behoeve van een efficiënte budgetbewaking en verantwoording.

Wij zijn van mening dat deze maatregelen bijdragen aan een betere beheersing van subsidiegelden en het versterken van de interne beheersing binnen de organisatie. Desgewenst bespreken wij graag de relevante opties en de mogelijkheden die wij hierin kunnen bieden om jullie hierbij te ondersteunen.

5. Overige onderwerpen

5.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing

Wij betrekken bij onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende standaarden, de naleving van wet- en regelgeving en frauderisico's. Daarbij richten wij ons op risico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekening.

Wij hebben op basis van onze controlewerkzaamheden de risicofactoren voor overtredingen van wet- en regelgeving en fraude geëvalueerd. Frauderisicofactoren kunnen voortvloeien uit bijvoorbeeld leveranciersselectie, (contant) geldverkeer, bewuste beïnvloeding door het bestuur en/of het management van de presentatie (jaar)cijfers om een ander beeld voor te stellen dan de werkelijkheid en misbruik/oneigenlijk gebruik van bedrijfsmiddelen van IPO.

Onze controle heeft geen afwijkingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen voor fraude aan het licht gebracht.

IPO heeft beleid dat gericht is op het systematisch identificeren en beheersen van deze risico's. Wij constateren dat er in de bedrijfsvoering belangrijke maatregelen zijn getroffen om dergelijke risico's te beheersen. Deze maatregelen bestaan hoofdzakelijk uit het toewijzen van taken en verantwoordelijkheden, het realiseren van functiescheiding, procedures, intern toezicht en externe controle.

Naar onze mening wordt het risico van (materiële) fraude en overtreding van wet- en regelgeving hierdoor teruggebracht. Wij adviseren hierbij nog wel om als onderdeel van het risicomanagementsysteem periodiek een separate risicoanalyse op deze thema's uit te voeren en daarbij te evalueren of er voldoende beheersingsmaatregelen zijn getroffen. Wij verwijzen naar paragraaf 2.4 in dit accountsverslag waarin wij adviseren om als onderdeel van het risicomanagementsysteem periodiek een separate risicoanalyse op de belangrijke thema's uit te voeren en daarbij te evalueren of er voldoende beheersingsmaatregelen zijn getroffen.

Onze eigen controlewerkzaamheden hebben overigens geen relevante afwijkingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen voor fraude aan het licht gebracht. Daarbij merken wij nog wel op dat van ons niet verwacht kan worden dat elke overtreding van wet- en regelgeving of fraude door ons ontdekt wordt. Dat heeft onder andere te maken met het mogelijk opzettelijke karakter van dergelijke overtredingen en fraude.

In onze gesprekken met de organisatie is bevestigd dat er geen fraude heeft plaatsgevonden en ook geen vermoeden is van fraude.

5.2. Onafhankelijkheid

Het waken voor onze onafhankelijkheid is primair onze eigen (vaktechnische) verantwoordelijkheid. Daarvoor treffen wij – overeenkomstig onze standaarden en interne kwaliteitsprocedures – diverse maatregelen. Op basis van de uitvoering van deze maatregelen kunnen wij bevestigen dat wij de controleopdracht voor de jaarstukken van IPO op onafhankelijke wijze hebben kunnen uitvoeren en afronden.

Aanvullend daarop rapporteren wij u jaarlijks – voor uw beoordeling van onze onafhankelijkheid – de werkzaamheden die door ons zijn verricht naast het controleren van financiële verantwoordingen en het uitoefenen van onze natuurlijke adviesfunctie. Met betrekking tot het verslagjaar 2024 hebben wij geen werkzaamheden verricht naast onze controlewerkzaamheden van de jaarrekening en de daaruit voortvloeiende advisering. Op verzoek van IPO verrichten wij alleen aanvullende werkzaamheden die betrekking hebben op de controle van een aantal overeengekomen (subsidie)verantwoordingen. Hierover rapporteren wij separaat. Deze werkzaamheden hebben geen invloed op onze onafhankelijkheid. Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd.

Tot slot bevestigen wij dat geen sprake is van een langdurige betrokkenheid (zeven jaar of meer) van één van de teamleden bij de controleopdracht voor IPO.

5.3. Duurzaamheid

Decentrale overheden spelen een belangrijke rol bij het realiseren van duurzaamheid in de samenleving. Door middel van een duurzaamheidsrapportage krijgen gemeenten een instrument voor het in kaart brengen van hun duurzaamheidsprestaties. Decentrale overheden zijn niet verplicht om onder de CSRD (of onder andere duurzaamheidswetgeving) te rapporteren. Decentrale overheden hebben een rol in de waardeketen van CSRD-plichtige ondernemingen. Deze ketenpartners zijn op bepaalde punten afhankelijk van informatie van decentrale overheden. In het bijzonder geldt dit voor de financiële instellingen waar decentrale overheden een groot deel van hun financiering vandaan krijgen.

Eind 2024 is de ‘Handreiking Duurzaamheidsrapportage en -verantwoording voor decentrale overheden’ verschenen. Deze handreiking kan IPO helpen met het opzetten van een duurzaamheidsverantwoording. Advies vanuit de handreiking is om gebruik te maken van een groeimodel. Het is de bedoeling dat op sectorniveau de zogeheten dubbele materialiteitsanalyse (dubbel omdat het enerzijds gaat om de impact van de gemeente op de buitenwereld en anderzijds de impact op de eigen organisatie) wordt uitgevoerd. Hiermee krijgen organisaties collectief inzicht in de onderwerpen die het meest materieel zijn voor de organisatie en de stakeholders.

In lijn met de handreiking adviseren wij u dit onderwerp te agenderen en stapsgewijs te starten, bijvoorbeeld door de CO2 uitstoot van de gemeente inzichtelijk te maken om vervolgens reductiedoelstellingen te formuleren voor de eigen organisatie.

Wij blijven graag benadrukken dat duurzaamheid de komende jaren – in welke vorm dan ook – van toenemend belang zal zijn voor de bedrijfsvoering van overheidsorganisaties.

Dit onderstreept het belang om duurzaamheid te betrekken bij alle facetten van de bedrijfsvoering, al dan niet afgedwongen door wet- en regelgeving of belangrijke contractpartijen in de keten.

6. Slot

Wij vertrouwen erop u met dit accountantsverslag voldoende te hebben geïnformeerd over onze controlebevindingen en u van dienst te zijn geweest met de vermelde ontwikkelingen en aanbevelingen.